

Семеніст І. В.

*доктор філологічних наук, кандидат історичних наук,
декан факультету східних мов
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Федюк В. Ю.

*студентка V курсу
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

**ВІДОБРАЖЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ ІНІЦІАТИВИ
«ОДИН ПОЯС – ОДИН ШЛЯХ» («ОДНА ПІСЛЯДІЯ») У ЗАСОБАХ
МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ ТА ЇХ РОЛЬ
У ПРОСУВАННІ ІНІЦІАТИВИ**

У 2013 році в Казахстані китайський лідер Сі Цзіньпін (习近平) виступив з ініціативою проєкту «Один пояс – один шлях» («Одна ПІСЛЯДІЯ»). Україна, в свою чергу, стала першою країною Європи, яка заявила про підтримку проєкту на офіційному рівні. Це стало підґрунтям для підписання низки договорів щодо умов кредитування та позик, забезпечених товаром. Слід виділити працю «Ініціатива «Один пояс, один шлях»: ризики співробітництва між Китаєм та Україною та протидія їм», в якій автор Чжан Хун детально розкриває проблему впливу ініціативи з точки зору різних аспектів [7, с. 58–65].

Проголошена в Китаї глобальна стратегія міжнародного економічного та культурного співробітництва «Один пояс – один шлях» («Одна ПІСЛЯДІЯ»), є одним з найбільш перспективних проєктів ХХІ ст. Дана ініціатива підсилює ергономіку КНР та України, в той же час відроджує поняття Шовкового шляху в сучасному його розумінні (Китай → Казахстан → Каспійське море → Азербайджан → Грузія → український порт Чорноморськ → Європа – як один з розроблених маршрутів), що викликає збільшений інтерес вивчення даного явища в усіх його аспектах.

Вагому роль у просуванні ініціативи «Один пояс – один шлях» («Одна ПІСЛЯДІЯ») Китай надає ЗМІ. Що у свою чергу є одним із структурних компонентів концепції «м'якої сили» зовнішньополітичної стратегії Китаю та важливим елементом впливу на дипломатичному фронті.

В останню чергу, численні дослідження доводять, що інтерес суспільства до даної ініціативи носить прогресивний характер, свідченням чого є аналіз пошукових запитів користувачів мережі Інтернет. Сутність вищевикладеного зводиться до того, що ЗМІ несуть характер обопільного впливу «інтерес народу – влада» і є інструментом у галузі ідейного впливу на суспільство.

Варто зауважити, що економічне співробітництво в масштабах континенту не лише зміцнює позиції КНР, як лідера світового товарообігу, а включає культурологічний аспект. Як зазначає В. Кіктенко, ініціативу варто розглядати як китаєцентричний проект, а також нову віху політики відкритості, що охопить сфери від політико-дипломатичної координації до інформаційно-комунікаційних технологій [4].

У сучасному світі засоби масової інформації (ЗМІ) відіграють роль «м'якої сили», що характеризує поняття культурної експансії. У зв'язку з цим, Китай приділяє значну увагу іншомовним медіа, що дозволяє впливати на формування відношення щодо реалізації китайської серед закордонної аудиторії [5, с. 29–31]. Не виключенням є й популяризація ініціативи «Один пояс – один шлях» («一帶一路») важливу роль у просуванні якої відіграють саме ЗМІ.

Український китаєзнавець В. Кіктенко наголошує, що роль ЗМІ у поширенні ініціативи навіть більша, ніж державних структур. Зокрема, за пошуковим запитом в Google «Один пояс – один шлях» видає 11 400 000 результатів і «Новий Шовковий шлях» – 98 300 результатів. Таким чином, інтерес суспільства є не лише високим, але і невпинно зростатиме [3]. Першочерговою проблемою постає те, аби Україна знайшла втілення в практичних кроках, які підуть нам на користь, з урахуванням мінімізації ризиків.

У рамках висвітленої проблеми, слід звернути увагу й на аспект цифрової або медійної дипломатії. Варто зауважити, що її слід чітко розрізнати зі звичними ЗМІ. За підтримки технології Web2.0, соціальні платформи, такі як WeChat, Wiki, Facebook, Twitter і YouTube стали важливими каналами для обміну публічною інформацією в різних країнах. Нині вони є вагомим інструментом в галузі міжнародних відносин. Крім того, це стало зручним інструментом зближення із суспільством та залучення його до процесу поглиблення багатостороннього співробітництва. В тому числі в ініціативі «Один пояс – один шлях» («一帶一路»), чому присвячено цілі дослідження [8, с. 225–226].

У висвітленні китайської ініціативи «Один пояс – один шлях» в україномовних ЗМІ наразі простежується два напрями. *Перший* – висвітлює ініціативу як можливість для української держави посилити свої позиції в якості надійного транзитера та важливого гравця на

міжнародній торговельній арені. На підтримку даного напрямку висловлюються частина чиновників, експертів у галузі економіки та значна частина дослідників-китаєзнавців. Зокрема, в публікації «Аудит зовнішньої політики: Україна-Китай» наголошується, що в своєму поточному вигляді концепт «Один пояс, один шлях» виглядає як один із найбільш привабливих для України геоекономічних проєктів. Наразі його ключовими перевагами є інклюзивність, відкритість, вигідність для всіх учасників, перехід на уніфіковані правила торгівлі, інтеграція та координація програм та стратегій розвитку країн. Китайський проєкт не суперечить прагненням України до подальшої економічної співпраці та економічної інтеграції з Європейським союзом, і, навпаки, може посилити переваги України в цьому процесі, надати стимули до економічного розвитку в цілому [1, с. 32].

Представники *другого напрямку* натомість піддають критиці ініціативу, заперечують переваги активної участі України у проєкті, наголошують на перспективі встановлення паназіатизму й тотальної реструктуризації глобальних торгових зв'язків, і як результат – підпорядкування економіки країни Китаю. Варто зазначити, що ідеї «колонізації» здебільшого висвітлено з посиланнями на американські ЗМІ. Також даний проєкт критикували, хоч і з певною обережністю, і більшість американо-орієнтованих країн Європи [2]. Причиною цього є, насамперед, загострення американо-китайських торговельно-економічних суперечностей та алармістські настрої в американському істеблішменті, викликані бурхливим економічним розвитком Китаю і як наслідок – зростання геополітичної ваги Китаю у сучасному світі. Відзначимо, що *другий напрям* у висвітленні теми китайської ініціативи «Один пояс – один шлях» наразі є найбільш чисельним. Експерти зазначають як переваги, так і побоювання щодо ймовірного посилення впливу КНР не лише в бізнес-середовищі, а й в державному секторі. Ілюстрацією цього підходу слугує висловлювання українського дипломата С. Корсунського у статті, який зазначає, що єдиною ймовірною небезпекою в даній ситуації може бути «експорт» комуністичної ідеології, від якої ми з болем відриваємося вже не один десяток років. Разом з тим С. Корсунський наголошує, що немає жодних підстав вважати, що подібні наміри існують [6].

Таким чином, єдина консолідована позиція відносно китайської ініціативи розбудови нового Шовкового шляху в Україні наразі відсутня. Подібна ситуація є характерною також для більшості провідних країн світу. Свідченням цього є результати досліджень американських вчених, в яких зазначається, що для ЗМІ Британії, Канади, США, Австралії, Індії та Японії, у висвітленні ініціативи «Один пояс – один шлях», є акцентування уваги на можливих прихованих мотивах, негативних наслідках

системи кредитування, водночас із згадками про переваги із залученням альтернативної точки зору [9, с. 11].

Список використаних джерел:

1. Аудит зовнішньої політики: Україна Китай. Дискусійна записка. Київ. 2016. С. 32.
2. Економічна правда. «Один пояс, один шлях». Як Китай планує «колонізувати» понад 60 країн. 2017. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/05/23/625185/> (дата звернення: 05.11.2022)
3. Кіктенко В.О. Громадські організації, наукові та освітні центри України в ініціативі «Один пояс, один шлях». *Україна – Китай*. Київ, 2019. № 15. URL: <https://sinologist.com.ua/kiktenko-v-o-gromadski-organizatsiyi-naukovi-ta-osvitni-tsentry-ukrayiny-v-initsiatyvi-odyn-poyas-odyn-shlyah/> (дата звернення: 09.11.2022)
4. Кіктенко В. О. «Один пояс, один шлях» – глобальний геоекономічний проєкт Китаю. Київ, 2017. URL: <https://sinologist.com.ua/odin-poyas-odin-shlyah-globalnij-geoeconomichnij-proekt-kitayu/> (дата звернення: 03.11.2022)
5. Ло Сяо. Ініціатива «Один пояс, один шлях» у векторі поширення китайських цінностей. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Київ, 2021. Т. 2. Вип. 43. С. 29–31.
6. Мультимедійна платформа іномовлення України Укрінформ. Ініціатива «Один пояс, один шлях» здатна покращити українську інфраструктуру. 2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2693197-kitaj-oroasue-svit-i-nadae-ukraini-sans.html> (дата звернення: 07.11.2022)
7. Чжан Хун. Ініціатива «Один пояс, один шлях»: ризики співробітництва між Китаєм та Україною та протидія їм. *Україна – Китай*. Київ, 2017. № 3. С. 58–65. URL: <https://sinologist.com.ua/category/publication/journal/ukrayina-kitaj-n39-2017/> (дата звернення: 05.11.2022)
8. Li Hongxiu. Public Diplomacy in the Belt and Road Initiative within the New Media: Theories and Practices. *Athens Journal of Mass Media and Communications*. 2018. P. 225–226.
9. Van Gorp B. A frame analysis of political-media discourse on the Belt and Road Initiative: evidence from China, Australia, India, Japan, the United Kingdom, and the United States. *Cambridge Review of International Affairs*. 2021. P. 11. DOI: 10.1080/09557571.2021.1968794